

Protokoll

BISPEMØTET 2006

Gardermoen 3. - 6. april 2006

Det ble holdt bispemøte 3. – 6. april 2006.

3. – 4. april var avsatt til vanlige forhandlinger, mens 5. – 6. april ble disponert til lederutviklingsprogrammet for biskoper.

Møtet fant sted på Rica Hotel Gardermoen.

Disse deltok i møtet:

Biskop Laila Riksaasen Dahl, Tunsberg, fungerende preses
Biskop Olav Skjevesland, Agder og Telemark, fungerende visepreses
Biskop Odd Bondevik, Møre
Biskop Øystein Larsen, Sør-Hålogaland
Biskop Ole D. Hagesæther, Bjørgvin
Biskop Ernst Baasland, Stavanger
Biskop Ole Christian M. Kvarme, Oslo
Biskop Per Oskar Kjølaas, Nord-Hålogaland
Biskop Helga Haugland Byfuglien, Borg
Fungerende biskop Knut Andresen, Nidaros
Fungerende biskop Sevat Lappegard, Hamar

Møtet ble ledet av fungerende preses Laila Riksaasen Dahl.

Generalsekretær Knut Erling Johansen var sekretær for møtet.

Saksliste

SAK BM 01/06	LÆRENEMNDAS UTTALELSE OG BISPEMØTET.....	4
SAK BM 02/06	UTREDNINGEN ”STATEN OG DEN NORSKE KIRKE”	5
SAK BM 03/06	IMPLEMENTERINGEN AV NYE TJENESTEORDNINGER - PROSTEROLLEN	6
SAK BM 04/06	REVISJON AV TJENESTEORDNING FOR BISKOPER	7
SAK BM 05/06	VEIEN TIL PRESTETJENESTE: BISKOPENES PRAKSIS	8
SAK BM 06/06	ORIENTERINGER OG REFERATSAKER.....	9
SAK BM 07/06	KIRKEMØTESAK: RELIGIONSMØTE	10
SAK BM 08/06	ORIENTERING OM TROSOPPLÆRINGSREFORMEN.....	11
SAK BM 09/06	SAKER TIL KIRKEMØTET 2006	12
SAK BM 10/06	MØTEPLANEN	13
SAK BM 11/06	OPPLYSNINGSVESENETS FOND.....	14
SAK BM 12/06	MØTE MED KIRKESTATSRÅDEN	15

Sak BM 01/06

Lærenemndas uttalelse og Bispemøtet

Den norske kirkes lærenemnd avgav i januar 2006 uttalelsen ”Skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilspørsmålet”.

Bispemøtet drøftet hvorledes uttalelsen berører Bispemøtet og biskopene som kollegium.

Sak BM 02/06

Utredningen ”Staten og Den norske kirke”

Det regjeringsoppnevnte stat-kirke-utvalget avgav i januar 2006 utredningen ”Staten og Den norske kirke”.

Per Oskar Kjølaas gav en innføring i hovedtemaene i utredningen.

Bispemøtet hadde en foreløpig drøfting av utredningen.

Sak BM 03/06

Implementeringen av nye tjenesteordninger - prosterollen

Referanser:

BM 02/04, 03/04, 20/04, 27/04, 43/04, 45/04, 02/05, 13/05

Ny tjenesteordning for proster og endringer i tjenesteordning for menighetsprester ble fastsatt i 2004. Bispemøtet og departementet har samarbeidet om et program for implementering av de nye tjenesteordningene. I nær tilknytning til implementeringen gjennomfører biskopene et lederutviklingsprogram i regi av Dvergsdal Consulting.

Biskopene informerte om status i implementeringsarbeidet i sine respektive bispedømmer og drøftet særlige utfordringer i dette arbeidet.

Sak BM 04/06

Revisjon av tjenesteordning for biskoper

Referanser:

BM 10/05, 21/05

Kultur- og kirkedepartementet er i ferd med å revidere tjenesteordning for biskoper (TOB). Ekspedisjonssjef Ole Herman Fisknes deltok i bispemøtet i mars 2005 og fremla et notat med spørsmålsstillinger vedrørende adgang til delegasjon av biskopens myndighet til henholdsvis prost og stiftsdirektør (BM10/05).

Bispemøtet besluttet høsten 2005 å gå inn for å avvikle ordningen med ordinasjon ved domprost som fungerende biskop, og likeledes å avvikle ordningen med at domprost kan ordinere etter bemyndigelse av biskop. Departementet ble anmodet om å foreta de endringer i TOB som anses nødvendige for å imøtekomme Bispemøtets beslutning i saken (BM 21/05).

Departementet hadde til dette møtet oversendt et fullstendig forslag til revidert tjenesteordning for biskoper med kommentarer. Ekspedisjonssjef Ole Herman Fisknes og underdirektør Torbjørn Backer Hjorthaug presenterte forslaget og deltok i den påfølgende drøftingen.

Bispemøtet kom med forslag til enkelte presiseringer i departementets forslag.

Sak BM 05/06

Veien til prestatjeneste: Biskopenes praksis

Referanser:

BM 03/03, 24/04, 29/04

På grunnlag av utredningsarbeid, høring og anbefaling fra styringsgruppen fastsatte Bispemøtet i 2004 et samlet regelverk for det praktisk-kirkelige innføringsprogrammet "Veien til prestatjeneste" (BM 29/04). Regelverket inneholder flere bestemmelser som vedrører biskopenes deltakelse i og forvaltning av programmet.

Bispemøtet foretok en gjennomgang av sentrale bestemmelser med sikte på nødvendig samordning av biskopenes praksis og likebehandling av deltakerne.

Bispemøtet drøftet også en anmodning fra Det praktisk-teologiske seminar om å ta opp til ny behandling vedtaket fra 2003 som innebærer at biskopene legger til grunn at de vilkår som gjelder for ordinasjon angående liv og lære, gjøres gjeldende for stiftspraksis (BM 03/03).

Bispemøtet finner ikke grunn til å endre sitt vedtak fra 2003, men vil videreføre samtalen med Det teologiske fakultet/Det praktisk-teologiske seminar, Menighetsfakultetet og Misjonshøgskolen om spørsmål knyttet til skikkethet for prestatjenesten, herunder samlivsetiske spørsmål (jf. BM 24/04).

Sak BM 06/06

Orienteringer og referatsaker

Det ble gitt følgende orienteringer og referater:

Fungerende preses:

- arbeidet i Kirkerådet
- Porvoo-kirkeledermøtet i Cardiff 16. – 21. mars 2006
- notat fra Kirkerådet om engasjement i forhold til bioteknologilovgivningen

Ernst Baasland:

- Human-Etisk Forbunds 50-årsjubileum 1. april 2006

Odd Bondevik:

- oversettelsesarbeidet i Bibelselskapet

Per Oskar Kjølaas:

- Kirkenes Verdensråds generalforsamling i Porto Alegre 14. – 24. februar 2006

Ole Christian M. Kvarme:

- Den katolsk-lutherske samtalegruppe (KATLUSA)

Olav Skjevesland:

- VELKDs Klausurtagung mars 2006
- Sammenslutningen av Norges frikirkeråd og Norges kristne råd

Generalsekretæren:

- brev fra Metodistkirken Østre distrikt med merknader til biskopers engasjement av metodistprester til prestatjeneste i Den norske kirke. Gjeldende bestemmelse om at det forut for slike engasjementer skal foreligge søknad og anbefaling fra vedkommende kirkesamfunn, ble gjennomgått (TOB § 8 femte ledd). Bispemøtet besvarer henvendelsen.

Sak BM 07/06

Kirkemøtesak: Religionsmøte

Mellomkirkelig råd arbeider med en veiledning om hvordan kristne skal møte mennesker med annen tro. I tilknytning til veiledningen har rådet under arbeid et religionsteologisk dokument. Saken forberedes for kirkemøtet 2006. Mellomkirkelig råd hadde bedt om en foreløpig drøfting av saken i Bispemøtet.

Generalsekretær Olav Fykse Tveit presenterte dokumentene og deltok i drøftingen.

1. Bispemøtet anbefaler at Kirkemøtet inviteres til å gjøre vedtak om en veiledning til menighetene om holdninger i religionsmøte. Når det gjelder det religionsteologiske dokumentet, anbefaler Bispemøtet at dette legges frem for Kirkemøtet som et ressursdokument, uten at dette dokumentet skal vedtas.
2. Bispemøtet anbefaler at saken kalles ”Holdninger i møte med mennesker av annen tro”.
3. Bispemøtet finner at også forslaget til veiledning, slik dette nå foreligger, har læremessige implikasjoner. Bispemøtet forutsetter derfor at det får seg forelagt til uttalelse det forslag Kirkerådet finner å ville fremme for Kirkemøtet i saken.

Sak BM 08/06

Orientering om trosopplæringsreformen

Prosjektleder Paul Erik Wirgenes gav en orientering om status i arbeidet med trosopplæringsreformen.

Sak BM 09/06

Saker til kirkemøtet 2006

Bispemøtet har, i likhet med den enkelte biskop, rett til å anmelde saker til Kirkemøtet (Kirkemøtets forretningsorden §§ 2-1 og 2-2).

Bispemøtet ønsker ikke å fremme saker for kirkemøtet 2006 utover dem som allerede er satt opp på Kirkerådets foreløpige saksliste.

Sak BM 10/06

Møteplanen

Bispemøtet fastsetter i hvert møte en plan for bispemøtene fremover, eventuelt også for andre aktiviteter i Bispemøtets regi.

Bispemøtet fastsetter følgende møteplan:

2006

28. september – 3. oktober

2007

23. – 24. januar

26. – 29. mars

27. september – 2. oktober

Hvor ikke annet er angitt, begynner møtet kl. 10.00 og avsluttes kl. 16.00.

2. - 6. juli 2007: Nordisk bispemøte i Island (reisedager inkludert)

Rullerende årsprogram for bispemøtene

(gjelder fra 2006)

- Møte 1: Siste hele uke i januar, fra tirsdag kl. 10 til onsdag kl. 16
- Møte 2: I uken før Palmesøndag, fra mandag fra kl. 10 til torsdag kl. 16
- Møte 3: I september/oktober, fra torsdag kl. 10 til tirsdag kl. 16, slik at tirsdagen blir første tirsdag i oktober.

Sak BM 11/06

Opplysningsvesenets fond

Opplysningsvesenets fond (OVF) er et viktig redskap for Den norske kirke. Fondet eier og forvalter ca. 440 presteboliger. Videre finansierer OVF det statlige tilskuddet til kommunale presteboliger. Fondet er også finansieringskilde for viktige tiltak både i lokalmenighetene og på andre nivåer i kirken. Fondets ytelser overfor Den norske kirke utgjorde i 2005 til sammen 115 millioner kroner.

For tiden drøftes en rekke enkeltsaker knyttet til Opplysningsvesenets fond (OVF), og flere konkrete forslag er til behandling i politiske organer.

Direktør Egil K. Sundby orienterte om forslagene og deres konsekvenser for fondet.

1. Bispemøtet understreker at spørsmål om eierskap og forvaltning vedrørende OVF bør behandles i forbindelse med oppfølgingen av Stat-kirke-utvalgets innstilling. Også vesentlige endringer i fondets rammebetingelser må behandles i denne sammenhengen. En isolert behandling av enkeltsaker som vedrører fondet, vil gjøre det umulig å utforme en helhetlig plan for fondets fremtid.

2. Stortinget har nylig vedtatt å be Kultur- og kirkedepartementet vurdere om deler av inntektene fra salg av OVF-eiendom kan benyttes til vedlikehold av vernede kirkebygg. Bispemøtet vil understreke at disse inntektene i dag er en viktig finansieringskilde for investeringer i og oppgradering av presteboliger og andre kultureiendommer som tilhører fondet. En omdisponering av salgsinntektene vil fjerne grunnlaget for en forsvarlig forvaltning av disse eiendommene. Bispemøtet minner om at kommunene i dag har ansvar for vedlikehold av kirkebyggene. I fremtiden bør imidlertid staten ta et større ansvar for vedlikehold av middelalderkirkene, uten at OVF tappes.

3. Bispemøtet vil advare mot forslag om å endre lovgivning og rammer for innløsning av tomtefester som særlig vil berøre OVF og redusere fondets verdi og inntekter. Dette vil svekke fondets evne til å betjene kirken, både på kort og lang sikt.

Sak BM 12/06

Møte med kirkestatsråden

Bispemøtet har et årlig møte med kirkestatsråden for å drøfte aktuelle saker.

Statsråd Trond Giske deltok, sammen med statssekretær Randi Øverland og ekspedisjonssjef Ole Herman Fisknes.

Følgende emner ble drøftet:

- a) Trosopplæringsreformen: Veien videre
- b) Prostereformen: Status og budsjettmessig oppfølging
- c) Stat-kirke-utvalgets innstilling: Oppfølgingen
- d) Bispemøtets rammebetingelser